

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2018
TALOUSARVIOESITYKSEN (HE 106/2017 vp)
TÄYDENTÄMISESTÄ

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2018.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 2017

Pääministeri

JUHA SIPILÄ

Valtiovarainministeri *Petteri Orpo*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2018 talousarvioesitystä (HE 106/2017 vp) täydentävä hallituksen esitys. Täydentävä esitys voidaan antaa, koska valtiovarainvaliokunta ei ole vielä antanut mietintöään 19.9.2017 annetusta hallituksen esityksestä vuoden 2018 talousarvioksi.

Talouden näkymät

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Vuonna 2018 talouskasvu jatkuu edelleen vahvana, vaikka BKT:n kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin. Kasvun hidastuminen johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä ostovoiman kasvu jää kuluvaan vuoteen hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen heikentää palkansaajien ostovoimaa, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukee sitä. Investoinnit lisääntyvät kone- ja laitehankintojen ansiosta ja myös rakennusinvestoinnit kasvavat nopeasti. Vienti kasvaa tasaisesti maailmankaupan kasvun vetämänä ja markkinaosuuksien menetys päättyy. Bruttokansantuotteen kasvu parantaa työllisyyttä, mutta työttömien määrä laskee hitaasti. Työllisyysaste nousee 70,1 prosenttiin ja työttömyysaste puolestaan laskee 8,1 prosenttiin.

Tuloarviot

Henkilöautojen romutuspalkkion käyttöönoton ja sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuen arvioidaan kasvattavan autoveron tuottoa 15 milj. eurolla v. 2018. Romutuspalkkion ja sähköautojen hankintatuen arvioidaan siirtävän henkilöautojen myyntiä vuoteen 2018. Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi 17 milj. eurolla.

Määrärahat ja tasapaino

Varsinaisten tulojen 32 milj. euron lisäys ja määrärahojen 99 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2018 täydentävä talousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 67 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2018 arvioidaan 3,0 mrd. euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2018 lopussa n. 110 mrd. euroa, mikä on n. 47 % suhteessa bruttokansantuotteen.

Vaalikauden kehys

Vuoden 2018 kehystasoa tarkistetaan vastaamaan kehyksen hinta- ja rakennemuutoksia jäljempänä olevan taulukon mukaisesti noin 5 milj. eurolla. Tarkistusten jälkeinen menokehys vuodelle 2018 on 44 457 milj. euroa.

Talousarvioesitystä täydentävän esityksen jälkeen kehykseen luettavien menojen taso on 44 117 milj. euroa. Näin ollen vuoden 2018 jakamaton varaus on n. 40 milj. euroa, minkä lisäksi v. 2018 on käytettävissä 300 milj. euron lisäbudjettivaraus.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2018
24.30.66	Kehitysyhteistyön yhteishankkeet. Läpivirtauserä, vastaava tulo momentilla 12.24.99.	3,6
31.10.41	Vaasan lentoaseman lentorahtiasemataso rakentamisen uudelleenbudjetointi.	1,3
Yhteensä		4,9

Sotilaallinen kriisinhallinta

Sotilaallisen kriisinhallinnan menoja ehdotetaan lisättäväksi n. 5,4 milj. eurolla. Lisäys aiheutuu pääosin siitä, että Suomi osallistuu Libanonin operaatioon 1.9.2018 alkaen suuremmalla joukolla kuin aiemmin on päätetty.

Poliisi

Poliisin terrorismin torjuntaan tarvittaviin kalusto- ja laiteinvestointeihin sekä poliisin turvapaikkapalautusten tehostamiseen ehdotetaan kertaluonteista lisärahoitusta yhteensä 3 milj. euroa.

Suojelupoliisin terrorismin torjuntaan tarvittavaan laitteistoon ja muuhun välineistöön sekä siviilitiedustelutoiminnan kohentamiseen ehdotetaan kertaluonteista lisärahaa kaikkiaan 2 milj. euroa.

Tilastokeskus

Tilastokeskus toteuttaa rakennusten arvostamishankkeen, johon liittyviä sopimuksia ja sitoumuksia varten ehdotetaan 1,285 milj. euroa vuodelle 2018 sekä enintään 5,6 milj. euron valtuutta vuosille 2018—2023.

Väestörekisterikeskus

Väestörekisterikeskukselle ehdotetaan siirrettäväksi valtiovarainministeriöstä julkisen hallinnon tietohallinnon tehtäviä ja Valtiokonttorista Kansalaisneuvonta. Näitä tehtäviä koskevat määrärahasiirrot olisivat yhteensä 2,633 milj. euroa vuodessa. Ehdotetut muutokset ovat osa digitalisaation toimeenpanoa koskevien tehtävien uudelleen organisointia valtionhallinnossa, jonka mukaiset uudet tehtäväjaot tulisivat voimaan 1.1.2018 alkaen. Väestörekisterikeskukselle ehdotetaan 5 milj. euroa käytettäväksi sopimukseen ja muihin sitoumuksiin, joilla saataisiin käyttömääristä riippumaton kiinteä hinnoittelu julkisen hallinnon vahvan sähköisen tunnistamisen välineille.

Peruspalvelujen valtionosuus

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan lisättäväksi yhteensä 118,7 milj. euroa, joka aiheutuu valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen korjauksesta, laskennallisten kustannusten määräytymistekijöiden muutoksesta ja kotikuntakorvausten muutoksesta.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen ehdotetaan 5,8 milj. euron lisäystä yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien arvonlisäverojen tarkennuttua.

Tampereen monitoimiareena

Tampereen monitoimiareenan rakentamisen vuoden 2018 valtionrahoitukseen ehdotetaan lisättäväksi 6 milj. euroa, joka rahoitetaan Veikkauksen jakamattomien voittovarojen rahastosta tehtävällä tuloutuksella.

Osakehankinnat

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan perustettavaksi osakehankintamomentti, jolle ehdotetaan 2 milj. euron määrärahaa. Esitys liittyy Liikenneviraston liikenteen ohjaustoimintojen yhtiöittämiseen sekä rautateiden henkilöliikenteen avaamiseen kilpailulle, jonka johdosta perustettaisiin valtion kokonaan omistamat erityistehtävayhtiöt: kalustoyhtiö, kunnossapito- sekä kiinteistöyhtiö.

Liikenneverkko

Perusväylänpidon momentilta ehdotetaan siirrettäväksi 5 milj. euroa väyläverkon kehittämismomentille uusien väylähankkeiden suunnittelua varten.

Tasoristeyksien parantamiseen ehdotetaan 2 milj. euron lisäystä.

Seinäjoen lentoasema Oy:lle ehdotetaan kertaluonteista 150 000 euron avustusta.

Vaasan lentorahtiasematasen rakentamiseen ehdotetaan rahoitusta 1,34 milj. euroa.

Vt 4 Kirri—Tikkakoski moottoritien rakentamiseen ehdotetaan 139 milj. euron valtuutta, joka lisää vuoden 2018 määräraharavetta runsaalla 6 milj. eurolla.

Hailuodon kiinteän yhteyden rakentaminen ehdotetaan käynnistettäväksi PPP-mallilla. Valtuutta hankkeelle ehdotetaan 116,9 milj. euroa ja määrärahaa 2 milj. euroa. Sopimuskauden pituudeksi on suunniteltu 20 vuotta, josta rakentamisen arvioidaan kestävän n. 2 vuotta ja palvelu- ja ylläpidon 18 vuotta.

Business Finland -uudistus

Business Finlandin toimintamenoihin ehdotetaan 1,75 milj. euron lisäystä Business Finland -uudistuksesta aiheutuviin muutuskuluihin.

Kasvumoottorirahoitus

Talousarvioon ehdotetaan uutta 30 milj. euron pääomalainaa teollisuuden uudistumiseen ja yrittävien liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen. Pääomalainaa on tarkoitettu myöntämään kasvuhakuisen yritystoiminnan käynnistämiseen, kun toiminnan vaikutukset näkyvät laaja-alaisena innovaatioiden hyödyntämismahdollisuuksien lisääntymisenä ja yritysten uudistumisena.

Uusiutuvan energian tuotantotuki

Talousarvioon ehdotetaan valtuutta tehdä tarjouskilpailun perusteella sitoumuksia tuen myöntämisestä voimalaitoksille keskimäärin 2,0 terawattitunnin sähkön vuosituotannon perusteella uudessa uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön preemiojärjestelmässä. Tarkoituksena on järjestää vuonna 2018 tarjouskilpailu, jonka voittaneet uusiutuvan sähkön hankkeet tulisivat tuotantoon aikaisintaan arviolta vuonna 2020.

Kotouttaminen

ELY-keskusten toimintamenoihin ehdotetaan 600 000 euron lisäystä, jolla on tarkoitus palkata 10 henkilötyövuotta ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten kotoutumisen edistämiseen liittyviin tehtäviin.

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetaan siirrettäväksi 570 000 euroa maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi, josta 400 000 euroa kohdentuu maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen nopeuttamiseen sekä 170 000 euroa Work in Finland -sivuston päivittämiseen.

Työttömyysturva

Työttömyysturvan rahoitukseen varattua määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 15,5 milj. eurolla. Lisätarpeesta 5,5 milj. euroa aiheutuu eläketuen arvioitua pienemmästä käytöstä ja 10 milj. euroa työttömyyskassaan kuulumattomien palkansaajien osuuden oletettua pienemmästä tuotosta palkansaajien työttömyysvakuutusmaksusta. Myös asumistukeen varattua määrärahaa ehdotetaan tarkistettavaksi 3,7 milj. eurolla eläketuen arvioitua vähäisemmän käytön vuoksi.

Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastot

Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakuluihin ehdotetaan 5 milj. euron korotusta. Lisäys aiheutuu mm. perustoimeentulotuen siirtymisestä Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi. Hakemusten käsittelyt ovat vaatineet huomattavasti ennakoitua suurempaa henkilöstöä.

Rintamaveteraanit

Rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan osoitettuun määrärahaan ehdotetaan tehtäväksi 9 milj. euron korotus. Tavoitteena on, että kuntoutukseen ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin varatut määrarahat ovat riittävät ja että kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin.

Turvapaikanhakijoihin liittyvät menot

Vuoden 2018 määrärahat on talousarvioesityksessä mitoitettu arvioitun 7 000 uuden turvapaikanhakijan mukaisesti. Sisäministeriön tämänhetkisen arvion mukaan hakijoiden määrä jäänee alhaisemmaksi, ollen 4 000 hakijaa. Muutos vähentää kotouttamisen määrärahatarvetta 3,8 milj. eurolla. Lisäksi perusopetukseen valmistavan koulutuksen ja aikuisten perusopetuksen osalta määrärahatarve alenee 3,4 milj. eurolla.

Eräitä muita muutoksia

Suomen YK-edustuston ja New Yorkin pääkonsulaatin muuton aiheuttamiin kustannuksiin ehdotetaan 460 000 euron määrärahalisäystä ja Suomen Euroopan unionin pysyvän edustuston virka-asunnon kunnostamiseen 460 000 euroa.

Oikeusministeriön hallinnonalalla ehdotetaan oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamäärärahaan 0,3 milj. euron lisäystä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle maastapoistamisen täytäntöönpanon valvonnasta aiheutuviin menoihin. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan 0,2 milj. euron lisäystä oikeusrekisterikeskuksen viranomaistoiminnan tietojärjestelmien kunnossapitoon ja kehittämiseen.

Rajavartiolaitoksen merivene MIV 15 -hankinnasta syntyviä kustannuksia varten ehdotetaan lisättäväksi 3,3 milj. euroa vuodelle 2018.

Suomen EU-maksujen määrärahaa ehdotetaan alennettavaksi nettomääräisesti 103 milj. eurolla. Vähennys aiheutuu lähinnä EU:n lisätalousarvion vaikutuksista Suomen maksuihin.

Kielikokeiluihin osoitettavaa rahoitusta ehdotetaan lisättäväksi 2,3 milj. eurolla siten, että puolet lisärahoituksesta kohdennetaan opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan sisäisiin siirtoihin.

Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin ehdotetaan 1 milj. euroa.

Ammattikorkeakoulujen yksityisen pääoman keräysaikaa pidennetään vuoden 2018 loppuun saakka, jolloin valtion vastinrahakäsittelyssä otetaan huomioon 1.8.2017—31.12.2018 välisenä aikana kerättävät pääomat. Tästä johtuen valtion vastinraha ehdotetaan muutettavaksi kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi, mikä mahdollistaa varainkeruuseen perustuvien rahoituspäätösten tekemisen alkuvuodesta 2019.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ehdotetaan Metsähallituksen eräisiin julkisiin hallintotehtäviin varattuun määrärahaan 1,1 milj. euron lisäystä varautumiseksi Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseen. Lisäksi ehdotetaan valtuutta sitoutua vuonna 2018 metsäpuiden siementen hankkimiseksi enintään 2,2 milj. euron suuruisiin, valtiolle vuoden 2018 jälkeen aiheutuviin menoihin.

Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenoihin ehdotetaan 950 000 euron lisäystä, joka aiheutuu yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) sähköisen alustaratkaisun uudistamisesta.

Valtiovarainministeriön pääluokasta ehdotetaan siirrettäväksi 3 milj. euroa työ- ja elinkeinoministeriön tuottavuusmäärärahaan Luvat ja valvonta -hankkeen jatkorahoittamiseen sekä 460 000 euroa ELY-keskusten toimintamenoihin maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten oman pääoman maksamiseen.

Kansainvälistymisavustuksen arviomäärärahaan ehdotetaan 1,2 milj. euron lisäystä maksusarvioiden tarkentumisesta johtuen.

LNG-terminaalien investointituen arviomäärärahaan ehdotetaan 5,5 milj. euron lisäystä Haminan terminaalihankkeen maksusarvioiden tarkentumisesta johtuen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi kaikkiaan 0,6 milj. eurolla. Lisäyksestä 150 000 euroa toteutettaisiin siirrolla oikeusministeriön pääluokasta ja 150 000 euroa siirtona sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan sisältä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenoihin ehdotetaan 0,2 milj. euron lisärahoitusta määräaikaisiin tehtäviin vuosille 2018—2019. Tarkoituksena on, että virasto pystyy paremmin osallistumaan uuden valtion lupa- ja valvontaviraston (Luova) toimeenpanohankkeeseen.

Valtion osuutta sairausvakuutuslaista johtuvista menoista ehdotetaan lisättävän yhteensä 290 000 eurolla. Tarkistukset aiheutuvat yrittäjien sairauspäivärahan omavastuuajan lyhentämisestä ja ammatillisena kuntoutuksena järjestetyn koulutuksen ja säännöllisesti ansaittujen työtulojen yhteen sovitetun euromääräisen tulorajan korottamisesta.

Valtion osuutta yrittäjien eläkelaista aiheutuvista menoista ehdotetaan korotettavaksi 6 milj. eurolla. Lisätarve aiheutuu vakuutusmaksutulon pienentymisestä ja vakuutettujen arvioitua vähäisemmästä määrästä.

Opiskeluterveydenhuollon kehittämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle ehdotetaan 250 000 euron kertaluonteista avustusta.

Konkurssimenettelyssä olevan Hituran kaivoksen sulkemisen I-vaiheen loppuun saattamiseksi ja II-vaiheen suunnittelua varten ehdotetaan 0,2 milj. euron lisäystä. Kokonaistarve on 1,3 milj. euroa.

Merentutkimusalue Arandan peruskorjauksen lisäkustannusten rahoittamiseksi tarvitaan 4,6 milj. euron määräraha. Tästä määrärahan lisäyksen tarve on 0,8 milj. euroa.

Valtion asuntorahastosta myönnettävien omistusasuntolainojen valtiontakausten enimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi 100 milj. eurolla.

Käsiteltävänä olevat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	124 743 000	-	124 743 000
22. Tasavallan presidentti	19 030 000	-	19 030 000
23. Valtioneuvoston kanslia	210 267 000	74 000	210 341 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 091 905 000	10 636 000	1 102 541 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	940 743 000	348 000	941 091 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 463 996 000	11 324 000	1 475 320 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 871 971 000	-	2 871 971 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 194 849 000	23 300 000	17 218 149 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 584 861 000	10 958 000	6 595 819 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 594 529 000	7 900 000	2 602 429 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 362 555 000	13 840 000	3 376 395 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 841 524 000	-20 498 000	2 821 026 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 960 670 000	39 965 000	15 000 635 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	181 154 000	1 000 000	182 154 000
36. Valtionvelan korot	1 231 910 000	-	1 231 910 000
Yhteensä	55 674 707 000	98 847 000	55 773 554 000

Käsiteltävänä olevat ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	43 996 981 000	15 000 000	44 011 981 000
12. Sekalaiset tulot	5 522 448 000	17 080 000	5 539 528 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 769 190 000	-	2 769 190 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	413 218 000	-	413 218 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	52 701 837 000	32 080 000	52 733 917 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	2 972 870 000	66 767 000	3 039 637 000
Yhteensä	55 674 707 000	98 847 000	55 773 554 000

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

10. Muut verot

03. Autovero

Momentille arvioidaan kertyvän 911 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 15 000 000 euroa talousarvioesityksen 896 000 000 euroon aiheutuu kasvaneesta autojen myyntiennusteesta. Romutuspalkkion ja sähköautojen hankintatuen arvioidaan siirtävän henkilöautojen myyntiä vuodelta 2017 vuodelle 2018.

2018 talousarvio	911 000 000
2017 II lisätalousarvio	32 000 000
2017 I lisätalousarvio	52 000 000
2017 talousarvio	853 000 000
2016 tilinpäätös	963 541 452

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 37 545 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys talousarvioesityksen 33 925 000 euroon nähden on 3 620 000 euroa, mistä 40 000 euroa aiheutuu kriisinhallinnan kurssitoiminnan tuloista ja 3 580 000 euroa ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeesta, jonka vastaavat menot on budjetoitu momentille 24.30.66.

2018 talousarvio	37 545 000
2017 III lisätalousarvio	4 253 000
2017 I lisätalousarvio	3 788 000
2017 talousarvio	31 103 000
2016 tilinpäätös	37 093 078

26. Sisäministeriön hallinnonala

98. EU:lta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 34 114 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 8 410 000 euroa talousarvioesityksen 25 704 000 euroon nähden aiheutuu Euroopan komission maksatuksista. Maksatuksista toinen on arviolta 4 050 000 euroa ja liittyy sisäisen turvallisuuden rahaston raja- ja viisumirahoitusvälineen erityistoimihakuun, josta Suomi saa EU-rahoitusosuuden (90 %) kolmeen meriveneeseen. Maksatuksista toinen on arviolta 4 360 000 euroa ja on ennakkomaksua Suomen osuuteen ajalla 9.12.2017—31.12.2018 uudelleensijoitettavista, turvapaikkaa hakevista henkilöistä.

2018 talousarvio	34 114 000
2017 I lisätalousarvio	1 550 000
2017 talousarvio	8 396 000
2016 tilinpäätös	43 634 598

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

25. Metallirahatulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen sekä metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille kertyviä tuloja saa käyttää enintään 1 700 000 euroa ennen 1 maaliskuuta 2014 annettujen valtiovarainministeriön juhlaraha-asetusten nojalla valmistettuja euromääräisiä juhlarahoja koskevien korvausten maksamiseen Suomen Rahapaja Oy:lle valtion ja Suomen Rahapaja Oy:n muutoin sopimin ehdoin.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 10 000 000 euroon nähden on 9 950 000 euroa, mistä 8 250 000 euroa aiheutuu siitä, että Suomen Pankin arvion mukaan valtion tulisi vuonna 2018 lunastaa yhteensä noin 8 250 000 euron arvosta 50 sentin ja 1 euron kolikoita Suomen Pankilta. Lunastustarve aiheutuu siitä, että Suomen Pankilla on hallussaan enemmän ao. nimellisarvon kolikoita kuin rahahuollon kannalta on tarkoituksenmukaista.

Vähennyksestä 1 700 000 euroa aiheutuu ennen 1 maaliskuuta 2014 annettujen valtiovarainministeriön juhlaraha-asetusten nojalla valmistettuja euromääräisiä juhlarahoja koskevien korvausten maksamisesta.

2018 talousarvio	50 000
2017 talousarvio	15 000 000
2016 tilinpäätös	8 825 441

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan voittovaroista

Momentille arvioidaan kertyvän 570 500 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 564 500 000 euroon nähden aiheutuu Tampereen monitoimiareenan rakentamiskustannusten rahoittamisesta rahastovaroja purkamalla.

2018 talousarvio	570 500 000
2017 III lisätalousarvio	7 000 000
2017 I lisätalousarvio	6 000 000
2017 talousarvio	545 686 000
2016 tilinpäätös	543 044 183

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

90. Rahapelitoiminnan tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 476 313 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 9 000 000 euroa talousarvioesityksen 467 313 000 euroon nähden johtuu Raha-automaattiyhdistyksen käyttämättä jääneiden varojen tuloutuksesta. Varat kohdistetaan rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan ja kotiin vietäviin palveluihin.

2018 talousarvio	476 313 000
2017 II lisätalousarvio	11 637 000
2017 I lisätalousarvio	5 500 000
2017 talousarvio	449 163 000
2016 tilinpäätös	426 788 000

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään nettotuloa 3 039 637 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 66 767 000 euroa talousarvioesityksen 2 972 870 000 euroon nähden aiheutuu tässä täydentävässä esityksessä ehdotetuista tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksista.

Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysosan taulukko korvataan oheisella taulukolla:

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	3 090
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	3 040
2018 talousarvio	3 039 637 000
2017 III lisätalousarvio	106 287 000
2017 II lisätalousarvio	-1 028 090 000
2017 I lisätalousarvio	-178 078 000
2017 talousarvio	5 586 147 000
2016 tilinpäätös	2 473 716 053

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 123 297 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 74 000 euroa talousarvioesityksen 123 223 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentilta 25.01.01 valtioneuvoston yhteisen verkkojulkaisualustan palvelun menoihin.

2018 talousarvio	123 297 000
2017 III lisätalousarvio	200 000
2017 I lisätalousarvio	688 000
2017 talousarvio	123 240 000
2016 tilinpäätös	125 013 000

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 219 338 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 218 638 000 euroon nähden on 700 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 176 000 euroa siirtona momentilta 26.01.01 erityisasiantuntijan menoihin Suomen Moskovan suurlähetystössä, 300 000 euroa siirtona momentilta 30.20.47 erityisasiantuntijan menoihin Suomen Pekingin suurlähetystössä suomalaisten elintarvikkeiden vienninedistämistöimien tehostamiseksi Kiinan kansantasavallassa ja sen lähialueilla, 299 000 euroa siirtona momentilta 32.01.01 erityisasiantuntijan menoihin Suomen pysyvässä edustustossa Genevessä ILO:n hallintoneuvoston Suomen jäsenyyden johdosta sekä vähennyksenä 75 000 euroa siirtona momentille 33.01.01 sosiaali- ja terveysalan erityisasiantuntijan tehtävän lakkaamisen johdosta Suomen Tukholman suurlähetystössä.

2018 talousarvio	219 338 000
2017 III lisätalousarvio	257 000
2017 I lisätalousarvio	19 000
2017 talousarvio	220 484 000
2016 tilinpäätös	224 930 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 470 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 6 550 000 euroon nähden on 920 000 euroa, mistä 460 000 euroa aiheutuu Suomen Euroopan unionin pysyvän edustuston virka-asunnon kunnostamisesta ja 460 000 euroa Suomen YK:n pysyvän edustuston ja Suomen New Yorkin pääkonsulaatin kansliatilojen muutostöistä.

2018 talousarvio	7 470 000
2017 III lisätalousarvio	110 000
2017 talousarvio	7 750 000
2016 tilinpäätös	9 900 000

10. Kriisinhallinta

20. *Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 57 999 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 990 000
05.	Yhteiset menot	9 575 000
06.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	245 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 554 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 150 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	25 428 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	248 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 192 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	10 943 000
19.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	1 422 000
20.	Golanin kriisinhallintaoperaation menot (UNDOF)	252 000
Yhteensä		57 999 000

Selvitysosa: Päätösoosan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan käyttösuunnitelman.

Lisäys talousarvioesityksen 52 563 000 euroon nähden on 5 436 000 euroa.

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmakohtaan 05. on lisätty 1 334 000 euroa koulutuskustannusten lisääntymisen johdosta, käyttösuunnitelmakohtaan 08. on lisätty 1 054 000 euroa Suomen osallistumisvahvuuden nostamisen johdosta 10 sotilaalla, käyttösuunnitelmakohtaan 14. on lisätty 3 663 000 euroa operaatioon osallistumisen jatkamisesta aiheutuviin menoihin ja käyttösuunnitelmakohtaan 06. on vähennetty 615 000 euroa operaatioon osallistumisen lopettamisen johdosta.

2018 talousarvio	57 999 000
2017 III lisätalousarvio	5 500 000
2017 I lisätalousarvio	3 155 000
2017 talousarvio	49 774 000
2016 tilinpäätös	56 446 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 549 846 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	168 758 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	134 805 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	56 517 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	33 025 000
5.	Humanitaarinen apu	72 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehitys- poliittinen tiedotus	4 160 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 850 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyö- tiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	65 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	13 231 000
Yhteensä		549 846 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisen yhteistoimintahankkeen menoja 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan käyttösuunnitelman.

Lisäys 3 580 000 euroa talousarvioesityksen 546 266 000 euroon nähden on Euroopan komission lisärahoitusta käyttösuunnitelmakohtaan 2. ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeelle. Lisäksi talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmakohtaan 2. käyttösuunnitelmakohtaan 5. on siirretty 2 000 000 euroa.

2018 talousarvio	549 846 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	535 195 000
2016 tilinpäätös	504 343 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Vuoden 2018 tammi—helmikuussa toimitetaan presidentinvaali. Hallituksen 5.7.2017 tekemän linjauksen mukaisesti ensimmäiset maakuntavaalit on tarkoitus toimittaa lokakuussa 2018, mihin varautumista varten talousarvioesityksessä momentilla 25.50.20 on 15,9 milj. euroa.

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 988 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 20 068 000 euroon nähden on 80 000 euroa, mistä 74 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 23.01.01 valtioneuvoston yhteisen verkkojulkaisualustan palvelun menoihin ja 6 000 euroa siirrosta momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin.

2018 talousarvio	19 988 000
2017 I lisätalousarvio	-89 000
2017 talousarvio	20 446 000
2016 tilinpäätös	21 428 000

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 961 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 300 000 euroa talousarvioesityksen 7 661 000 euroon nähden aiheutuu yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle maastapoistamisen täytäntöönpanon valvonnasta aiheutuvista menoista.

2018 talousarvio	7 961 000
2017 I lisätalousarvio	100 000
2017 talousarvio	7 188 000
2016 tilinpäätös	7 408 000

05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 530 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 9 058 000 euroon nähden on 472 000 euroa, mistä 6 000 euroa on siirtoa momentilta 25.01.01, 72 000 euroa siirtoa momentilta 25.10.03, 19 000 euroa siirtoa momentilta 25.10.04, 29 000 euroa siirtoa momentilta 25.20.01, 13 000 euroa siirtoa momentilta 25.30.01, 61 000 euroa siirtoa momentilta 25.40.01 ja 200 000 euroa lisäystä Oikeusrekisterikeskuksen viranomaistoiminnan tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin sekä 72 000 euroa lisäystä hallituksen esityksessä alkoholilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 100/2017 vp) ehdotetun seuraamusmaksun täytäntöönpanosta Oikeusrekisterikeskukselle aiheutuviin tietojärjestelmämenoihin.

2018 talousarvio	9 530 000
2017 talousarvio	8 301 000
2016 tilinpäätös	7 290 000

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 250 075 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 72 000 euroa talousarvioesityksen 250 147 000 euroon nähden on siirtoa momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin.

2018 talousarvio	250 075 000
2017 talousarvio	256 497 000
2016 tilinpäätös	261 138 000

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 65 052 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 19 000 euroa talousarvioesityksen 65 071 000 euroon nähden on siirtoa momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin.

2018 talousarvio	65 052 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	61 152 000
2016 tilinpäätös	61 849 000

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 100 493 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 29 000 euroa talousarvioesityksen 100 522 000 euroon nähden on siirtoa momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin.

2018 talousarvio	100 493 000
2017 talousarvio	103 271 000
2016 tilinpäätös	110 100 000

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 192 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 13 000 euroa talousarvioesityksen 44 205 000 euroon nähden on siirtoa momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin.

2018 talousarvio	44 192 000
2017 talousarvio	44 748 000
2016 tilinpäätös	46 690 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 209 798 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 210 009 000 euroon nähden on 211 000 euroa, mistä 61 000 euroa on siirtoa momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehittämismenoihin ja 150 000 euroa on siirtoa momentille 33.01.06 vankiterveydenhuollon hallinnonalasiirron tarkentumisesta johtuen.

2018 talousarvio	209 798 000
2017 I lisätalousarvio	-120 000
2017 talousarvio	210 984 000
2016 tilinpäätös	211 176 000

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 811 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 176 000 euroa talousarvioesityksen 13 987 000 euroon nähden on siirtoa momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan menoihin Suomen Moskovan suurlähetystössä.

2018 talousarvio	13 811 000
2017 III lisätalousarvio	173 000
2017 I lisätalousarvio	-3 000
2017 talousarvio	13 632 000
2016 tilinpäätös	14 647 000

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 725 682 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 720 682 000 euroon nähden on 5 000 000 euroa, mistä 3 000 000 euroa on kertaluonteinen lisäys, joka aiheutuu terrorismin torjunnan kalusto- ja laiteinvestoinneista sekä turvapaikkapalautusten tehostamisesta vuonna 2018 ja 2 000 000 euroa on siirtoa momentilta 28.70.20 Monibiometriatunnistus-hankkeen vuoden 2018 rahoitukseen.

2018 talousarvio	725 682 000
2017 talousarvio	696 678 000
2016 tilinpäätös	730 286 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 341 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 30 141 000 euroon nähden on 3 200 000 euroa, mistä 2 000 000 euroa aiheutuu kertamenosta siviilitiedustelun valmiuksien kohentamiseen ja terrorismin torjunnan kalusto- ja laitteistoinvestointeihin, 600 000 euroa turvallisuusselvityslain muutoksen aiheuttamista turvallisuusselvitysten kustannusten kattamisesta sekä 460 000 euroa toimitilojen vuokra-kustannuksista ja 140 000 euroa muuttokustannuksista.

2018 talousarvio	33 341 000
2017 I lisätalousarvio	200 000
2017 talousarvio	27 391 000
2016 tilinpäätös	24 009 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää:

2) turvapaikanhakijoiden ja maastapoistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 2).

Perustelujen täydennys johtuu siitä, että kaikki poliisin maastapoistamat henkilöt eivät ole turvapaikanhakijoita.

2018 talousarvio	9 168 000
2017 talousarvio	17 666 000
2016 tilinpäätös	9 696 162

20. Rajavartiolaitos*70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)*

Momentille myönnetään 15 500 000 euroa.

Valtuus

Rajavartiolaitos oikeutetaan tekemään sopimuksia seitsemän meriveneen hankintaan liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 22 500 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdaksi.

Lisäys 3 300 000 euroa talousarvioesityksen 12 200 000 euroon nähden aiheutuu merivenehankinnasta syntyvistä kustannuksista. Seitsemän meriveneen hankinnan kokonaiskustannus on 22 500 000 euroa. EU:n komission ennakkopäätöksen mukaan kolmen veneen rahoittamiseen on mahdollista saada 8 100 000 euroa EU-rahoitusta. Tämä EU-rahoitus vähentää vastaavasti tulevien vuosien talousarviorahoituksen tarvetta. Venesarjalle haetaan Öljysuojarahaston rahoitusta yhteensä arviolta n. 4 000 000 euroa. Ennen tilauksen tekemistä varmistetaan hankinnan rahoituskelpoisuus ja pyritään varmistamaan Öljysuojarahaston rahoitus mahdollisimman pian.

2018 talousarvio	15 500 000
2017 III lisätalousarvio	4 241 000
2017 talousarvio	9 400 000
2016 tilinpäätös	10 996 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

5) Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa mainittujen suoritteiden kustannusten kattamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 5) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 5).

Pelastusopistolla on mahdollisuus käyttää määrärahan kokonaismäärän puitteissa sovellettuina harjoituksina toteutettavien kurssien, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniistä osaamista, kustannusten kattamiseen vuonna 2018 enintään 40 000 euroa siten, että osallistujaa kohden enimmäismäärä on 550 euroa.

2018 talousarvio	15 997 000
2017 talousarvio	12 914 000
2016 tilinpäätös	12 072 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

2) enintään 1 600 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 2).

Asuntosubventiomäärärahan vähentäminen 1 000 000 eurolla talousarvioesityksen 2 600 000 euroon nähden aiheutuu määrärahatarpeen tarkentumisesta.

2018 talousarvio	1 941 231 000
2017 III lisätalousarvio	-472 000
2017 I lisätalousarvio	-10 270 000
2017 talousarvio	1 914 331 000
2016 tilinpäätös	1 899 710 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 128 243 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2018 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2018—2027 enintään 1 608 060 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus).

PVKEH 2018 -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2018 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Selvitysosa: Päättösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan kolmannen kappaleen ja päättösosan valtuuskohdan kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan valtuuskohdan kohdan 1).

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen on talousarvioesityksen 131 993 000 euroon nähden vähennetty 3 750 000 euroa johtuen hankintojen budjetoinimisesta tilausvaltuudeksi.

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuuden enimmäismäärän lisääminen 10 950 000 eurolla talousarvioesityksen 1 597 110 000 euroon nähden aiheutuu tilausvaltuuteen suunniteltujen hankintojen tarkentumisesta. Tilausvaltuuteen on lisätty mm. sukellusveneentorjuntakyvyn kehittämiseen liittyviä hankintoja ja vähennetty pintatorjuntaohjuksen hankintaan suunniteltua rahoitusta.

Tilausvaltuuteen ehdotettava muutos toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Edellä mainitun tilausvaltuuden muutoksen johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1) -tilausvaltuus	19 100					19 100
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012) -tilausvaltuus	6 057	5 000				11 057
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaltuus	49 950	51 000	22 000			122 950
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) -tilausvaltuus	19 025	12 500				31 525
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaltuus	54 900	12 000	12 355			79 255
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	85 635	116 313	95 723	27 299	99 130	424 100
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	234 667	196 813	130 078	27 299	99 130	687 987

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot
(1 000 euroa)**

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	115 190	370 080	270 210	249 490	603 090	1 608 060
Uusi tilausvaltuus yhteensä	115 190	370 080	270 210	249 490	603 090	1 608 060
Valtuudet yhteensä	349 857	566 893	400 288	276 789	702 220	2 296 047
2018 talousarvio						478 100 000
2017 III lisätalousarvio						7 429 000
2017 I lisätalousarvio						16 753 000
2017 talousarvio						475 173 000
2016 tilinpäätös						559 617 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	915 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ ALTHEA-operaatio)	105 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 438 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 470 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	15 430 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 512 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	7 900 000
10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	230 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	320 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	16 645 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	175 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	653 000
18.	Golanin kriisinhallintaoperaation menot (UNDOF)	56 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	1 175 000
Yhteensä		57 024 000

Selvitysosa: Päätösoosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan käyttösuunnitelman.

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmakohdasta 02. on vähennetty 150 000 euroa, käyttösuunnitelmakohtaan 04. on lisätty 570 000 euroa, käyttösuunnitelmakohdasta 15. on vähennetty 595 000 euroa ja käyttösuunnitelmakohtaan 20. on lisätty 175 000 euroa. Tehdyt muutokset aiheutuvat siitä, että Suomi jatkaa osallistumistaan Libanonin UNIFIL-operaatiossa ja vahvistaa osallistumistaan Afganistanin RS-operaatiossa sekä siitä, että Suomen osallistuminen Bosnia-Hertsegovinan ALTHEA-operaatiossa päättyy.

2018 talousarvio	57 024 000
2017 I lisätalousarvio	5 466 000
2017 talousarvio	51 893 000
2016 tilinpäätös	35 761 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Väestörekisterikeskukselle siirrettävät tehtävät

Väestörekisterikeskukselle siirretään valtiovarainministeriöstä julkisen hallinnon tietohallinnon yhteentoimivuuden, kokonaisarkkitehtuurin, tietoturvallisuuden ja tietohallintohankkeiden ohjauksen toimeenpano- ja suunnittelutehtäviä sekä kehittämistä ja koulutuksen järjestämistä. Valtiokonttorista siirretään Väestörekisterikeskukselle Kansalaisneuvonta. Tehtävät on tarkoitus antaa Väestörekisterikeskukselle valtioneuvoston asetuksella, joka tulisi voimaan 1.1.2018.

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 415 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 333 000 euroa talousarvioesityksen 30 748 000 euroon nähden on siirtoa momentille 28.30.03 eräiden julkisen hallinnon tieto- ja viestintäteknisten tehtävien siirrosta Väestörekisterikeskukseen.

2018 talousarvio	30 415 000
2017 I lisätalousarvio	375 000
2017 talousarvio	29 920 000
2016 tilinpäätös	30 363 000

10. Verotus ja tulli

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 727 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentti korvaa talousarvioesityksen momentin 28.10.20.

Talousarvioesitykseen nähden momentin numerotunnus on muutettu johtuen siitä, että kyseessä on Verohallinnolle kuuluva pysyvä ja erillinen toiminta.

Lisäksi talousarvioesitykseen nähden momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

2018 talousarvio	1 727 000
------------------	-----------

(20.) Kansallisen tulorekisterin menot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 28.10.03.

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 721 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 24 721 000 euroon nähden on siirtoa momentille 28.30.03 Kansalaisneuvonnan tehtävien siirrosta Väestörekisterikeskukseen.

2018 talousarvio	23 721 000
2017 talousarvio	22 837 000
2016 tilinpäätös	28 616 000

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 299 000 euroa.

Valtuus

Tilastokeskus saa tehdä rakennusten arvostamishankkeeseen liittyviä sopimuksia ja muita sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2018—2023 enintään 5 600 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan valtuuskohdaksi.

Lisäys 1 285 000 euroa talousarvioesityksen 46 014 000 euroon nähden aiheutuu rakennusten arvostamishankkeen menoista.

Tilastokeskuksen on uusittava hanketta varten rakennusluokitusjärjestelmä ja hankittava tarvitsemansa tiedot ulkopuoliselta asiantuntijalta maksullisena tietojen toimituksena. Rahoitus kattaa Tilastokeskuksen ja toimittajan välisessä sopimuksessa määritellyt kustannukset sisältäen palkkion tietojen julkaisemisesta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Vuoden 2018 sitoumukset	1 285	595	930	930	1 860	5 600
Menot yhteensä	1 285	595	930	930	1 860	5 600

2018 talousarvio	47 299 000
2017 talousarvio	47 138 000
2016 tilinpäätös	50 179 000

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 412 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 100 000 euroa talousarvioesityksen 3 312 000 euroon nähden aiheutuu osallistumisesta Helsinki Graduate School of Economicsin toimintaan.

2018 talousarvio	3 412 000
2017 talousarvio	3 382 000
2016 tilinpäätös	3 714 000

03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 469 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia ja sitoumuksia aiemmin myönnetyn tunnistautumismaksuihin liittyvän valtuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti tämän valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ja päätösosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdaksi.

Lisäys talousarvioesityksen 25 836 000 euroon nähden on 7 633 000 euroa, mistä 5 000 000 euroa aiheutuu tunnistautumismaksuihin liittyvän valtuuden vuoden 2018 menoista, 333 000 euroa siirrosta momentilta 28.01.01, 775 000 euroa siirrosta momentilta 28.70.01, 525 000 euroa siirrosta momentilta 28.90.20 johtuen eräiden julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniisten tehtävien siirrosta Väestörekisterikeskukseen ja 1 000 000 euroa on siirrosta momentilta 28.20.01 johtuen Kansalaisneuvonnan siirrosta Väestörekisterikeskukseen.

2018 talousarvio	33 469 000
2017 III lisätalousarvio	300 000
2017 I lisätalousarvio	140 000
2017 talousarvio	9 620 000
2016 tilinpäätös	7 623 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 402 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 50 345 000 euroon nähden on 57 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 107 000 euroa rahanpesun valvontarekisterin perustamis- ja kehittämismenoihin ja 150 000 euroa kahden henkilötyövuoden palkkamenoihin Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lisääntyneestä hakemuskäsittelyn työmäärästä johtuen sekä vähennyksenä 200 000 euroa siirtotona momentille 28.40.03 Valtion lupa- ja valvontaviraston valmisteluun liittyviin ICT-infran muutoksiin.

2018 talousarvio	50 402 000
2017 III lisätalousarvio	260 000
2017 talousarvio	53 300 000
2016 tilinpäätös	56 022 000

02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 899 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 500 000 euroa talousarvioesityksen 27 399 000 euroon on siirtoa momentilta 28.70.22 holhoustoimen robotiikkahankkeen kehittämismenoihin.

Hankkeesta aiheutuvien ylläpitokustannusten rahoitus ei edellytä lisämäärärahoja vaan se hoidetaan kehyksen puitteissa.

2018 talousarvio	27 899 000
2017 talousarvio	28 429 000
2016 tilinpäätös	31 111 000

03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 482 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 2 102 000 euroon nähden on 380 000 euroa, mistä 180 000 euroa aiheutuu Valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen lisäresursoinnista ja 200 000 euroa siirrosta momentilta 28.40.01 Valtion lupa- ja valvontaviraston valmisteluun liittyviin ICT-infran muutoksiin.

2018 talousarvio	2 482 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	352 000
2016 tilinpäätös	622 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 125 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 775 000 euroa talousarvioesityksen 4 900 000 euroon nähden on siirtoa momentille 28.30.03 eräiden julkisen hallinnon tieto- ja viestintäteknisten tehtävien siirrosta Väestörekisterikeskukseen.

2018 talousarvio	4 125 000
2017 talousarvio	6 000 000
2016 tilinpäätös	3 800 000

05. Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 180 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

4) avustusten maksamiseen uudistuksen valmistelukustannuksiin maakuntien väliaikaisille valmistelutoimielimille, kunnille, kuntayhtymille ja palvelukeskuksille sekä oman pääoman maksamiseen palvelukeskuksille.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 4) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 4).

Vähennys 460 000 euroa talousarvioesityksen 180 530 000 euroon nähden on siirtoa momentille 32.01.02 maakuntien valtakunnallisten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen sekä ICT-palvelukeskuksen oman pääoman maksamiseen.

2018 talousarvio	180 070 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 I lisätalousarvio	22 000 000
2017 talousarvio	31 300 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 268 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 30 268 000 euroon nähden on 7 000 000 euroa, mistä 2 000 000 aiheutuu siirrosta momentille 26.10.01 Monibiometriatunnistus-hankkeen vuoden 2018 rahoitukseen ja 5 000 000 euroa tasomuutoksesta.

2018 talousarvio	23 268 000
2017 talousarvio	49 730 000
2016 tilinpäätös	17 799 000

22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 176 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 15 114 000 euroon on 10 938 000 euroa, mistä 7 100 000 euroa on siirtoa momentille 30.70.01 ASREK-hankkeeseen, 3 000 000 euroa siirtoa momentille 32.01.21 asiakaslähtöisiin lupa- ja ilmoitusprosesseihin, 500 000 euroa siirtoa momentille 28.40.02 maistraattien robotiikkaan ja 338 000 euroa siirtoa momentille 29.01.01 valtionavustusten digitalisointiin.

2018 talousarvio	4 176 000
2017 III lisätalousarvio	-9 512 000
2017 I lisätalousarvio	-5 560 000
2017 talousarvio	15 072 000
2016 tilinpäätös	175 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 237 302 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 144 000 euroa talousarvioesityksen 237 158 000 euroon nähden aiheutuu tässä täydentävässä esityksessä ehdotetuista tuloarvioiden muutoksista.

2018 talousarvio	237 302 000
2017 III lisätalousarvio	12 000
2017 II lisätalousarvio	6 910 000
2017 I lisätalousarvio	2 168 000
2017 talousarvio	224 576 000
2016 tilinpäätös	219 560 594

90. Kuntien tukeminen

20. Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 475 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 525 000 euroa talousarvioesityksen 3 000 000 euroon nähden on siirtoa momentille 28.30.03 eräiden julkisen hallinnon tieto- ja viestintäteknisten tehtävien siirrosta Väestökisterikeskukseen.

2018 talousarvio	2 475 000
2017 talousarvio	1 400 000
2016 tilinpäätös	7 000 000

30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 8 576 670 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 8 457 931 000 euroon nähden on 118 739 000 euroa, mistä 108 739 000 euroa aiheutuu valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen korjauksesta, 8 800 000 euroa laskennallisten kustannusten määräytymistekijöiden muutoksesta ja 1 200 000 euroa kotikuntakorvausten muutoksesta.

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen korjaus johtuu siitä, että Tilastokeskuksen tekemästä valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuslaskelmasta puuttui vuodelta 2015 tarkistukseen kuuluvia kustannuksia 428 918 000 euroa. Kun nämä kustannukset on lisätty tarkistukseen, muuttuu vuoden 2018 talousarvioesityksessä oleva kustannustenjaon tarkistukseen liittyvä valtionosuuden vähennys 176 875 000 eurosta 68 136 000 euroon.

2018 talousarvio	8 576 670 000
2017 I lisätalousarvio	9 200 000
2017 talousarvio	8 597 754 000
2016 tilinpäätös	9 024 697 225

92. EU ja kansainväliset järjestöt

60. *Siirto rahoitusvakausrahastoon (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 18 493 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää varojen siirtoon rahoitusvakausrahastosta annetun lain mukaiseen rahastoon siirrettäväksi edelleen vakausmaksuna EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Rahoitusvakausrahastosta annetun lain (1195/2014) 8 luvun 2 §:n 9 mom. mukaan Rahoitusvakausrahasto ottaa huomioon vakausmaksuja määritettäessä väliaikaisesta pankkiverosta annetun lain (986/2012) nojalla sen voimassaoloaikana kerätyn rahoitusvakausrahastoon siirretyn pankkiveron siten, että maksuvelvollisten vakausmaksua pienennetään vuodesta 2015. Pankkivero luetaan verovelvollisten laitosten hyväksi vuodesta 2015 lukien vakausmaksua määritettäessä samassa suhteessa kuin ne ovat suorittaneet pankkiveroa niin kauan kuin varat riittävät.

Vuoden 2015 talousarviossa myönnettyä kolmevuotista siirtomäärärahaa jää käyttämättä 18 493 000 euroa, joka uudelleenbudjetoidaan aiempaa vastaavaan tarkoitukseen.

2018 talousarvio	18 493 000
------------------	------------

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 881 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 103 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 984 000 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä EU:n lisätalousarvion vaikutuksista Suomen maksuihin EU:lle sekä hintaindeksiä koskevista tarkistuksista.

2018 talousarvio	1 881 000 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	1 903 000 000
2016 tilinpäätös	1 951 000 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 672 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 17 264 000 euroon nähden on 408 000 euroa, mistä 70 000 euroa aiheutuu työvoimakoulutusta koskevan tehtävän siirrosta momentilta 32.01.01 ja 338 000 euroa siirrosta momentilta 28.70.22 valtionavustusprosessin digitalisointihankekokonaisuuden käynnistämiseen.

Määrärahalla rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2018 talousarvio	17 672 000
2017 III lisätalousarvio	1 662 000
2017 I lisätalousarvio	-9 000
2017 talousarvio	18 021 000
2016 tilinpäätös	19 731 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 254 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 400 000 euroa talousarvioesityksen 40 854 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentilta 29.10.31, mistä 200 000 euroa on tarkoitettu Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnan tukemiseen ja 200 000 euroa Eurooppa-koulujen toiminnan tukemiseen.

2018 talousarvio	41 254 000
2017 talousarvio	42 183 000
2016 tilinpäätös	43 082 000

20. *Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 39 557 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

6) enintään 26 300 000 euroa digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittamisesta, digioppimisen kokeiluista ja kehittämisestä, kielikokeiluista sekä taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 6) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 6).

Lisäys 1 150 000 euroa talousarvioesityksen 38 407 000 euroon nähden aiheutuu kielikokeilujen rahoituksen lisäämisestä.

2018 talousarvio	39 557 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	34 016 000
2016 tilinpäätös	18 096 950

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 699 768 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

8) enintään 40 228 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen, koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 8) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 8).

Vähennys 3 400 000 euroa talousarvioesityksen 703 168 000 euroon nähden aiheutuu uusien turvapaikkahakemusten määrää koskevan arvion tarkistamisen vaikutuksesta perusopetukseen valmistavan opetuksen ja aikuisten perusopetuksen rahoitustarpeeseen.

Päätösoosan toisen kappaleen kohdan 8) muutos mahdollistaa määrärahan käyttämisen peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan.

2018 talousarvio	699 768 000
2017 talousarvio	711 542 000
2016 tilinpäätös	707 829 589

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 152 433 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 5 418 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	josta 100 %:n valtionosuudella rahoitettava enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 698 839	34 168	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	241 834	28 534	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	158 984	790	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 711	1 273	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 400 000 euroa talousarvioesityksen 152 833 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta kohdasta 2) momentille 29.10.01.

Päätösosan Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt -taulukkoa täydennetään talousarvioesitykseen nähden 100 prosentin valtionosuuden enimmäismäärää koskevalla sarakkeella.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan toisen kappaleen kohdasta 2) siirretään 716 000 euroa kohtaan 1). Tämä johtuu siitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö voisi hakemuksesta päättää kansanopiston ylläpitäjän, jonka pääasiallinen koulutustehtävä on vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, valtionosuusprosentiksi enintään 80 prosenttia. Tähän liittyvän tarvearvion tarkentumisesta johtuen alennetaan päätösosan toisen kappaleen kohdan 2) mukaisiin avustuksiin enintään myönnettävää rahoitusta.

2018 talousarvio	152 433 000
2017 talousarvio	146 270 000
2016 tilinpäätös	157 610 744

20. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 774 071 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 800 000 euroa talousarvioesityksen 768 271 000 euroon nähden aiheutuu yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liike-taloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen tarkentumisesta.

2018 talousarvio	774 071 000
2017 talousarvio	721 415 000
2016 tilinpäätös	717 763 091

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

10) enintään 1 000 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 10) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 10).

Perustelujen muutos aiheutuu julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksista.

2018 talousarvio	142 821 000
2017 III lisätalousarvio	10 000 000
2017 I lisätalousarvio	9 000 000
2017 talousarvio	91 981 000
2016 tilinpäätös	55 712 700

86. Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentin määräraha on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Valtion vastinrahakäsittelyssä huomioon otettava ammattikorkeakoulujen yksityisen pääoman keräysaikaa pidennetään 1.8.2017—31.12.2018 välisenä aikana tapahtuvaksi. Kaksivuotinen siirtomääräraha mahdollistaa valtion rahoituspäätökset alkuvuodesta 2019.

2018 talousarvio	24 000 000
------------------	------------

80. Taide ja kulttuuri

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 640 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen:

2) rauhantyön järjestöjen toiminta-avustuksiin, Ihmisoikeusliitto ry:n toimintaan ja Vapaa-ajattelijain liitto ry:n toimintaan

5) Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan.

Määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toisen kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 2), päätösoosan toisen kappaleen kohta 5) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi 5) ja päätösoosan kolmas kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmanneksi kappaleeksi.

Lisäys 290 000 euroa talousarvioesityksen 7 350 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentilta 29.80.53 tilakustannusavustuksen muuttamiseksi toiminta-avustukseksi. Momentin perustelujen muutos aiheutuu kansalaisjärjestöjen toimintaan tarkoitettujen avustusten käyttökohteiden tarkentamisesta ja momentin perustelujen täydennys prosenttitaiteen periaatteen laajentamisen kärkihankkeeseen tarvittavan asiantuntijuuden varmistamisesta.

2018 talousarvio	7 640 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	8 293 000
2016 tilinpäätös	9 821 000

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 27 381 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 290 000 euroa talousarvioesityksen 27 671 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentille 29.80.50 tilakustannusavustuksen muuttamiseksi toiminta-avustukseksi.

2018 talousarvio	27 381 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	27 257 000
2016 tilinpäätös	24 548 984

90. Liikuntatoimi

50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 939 000 euroa.

Kohdan 7 määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukainen eläkkeen suuruus on 1 339,57 euroa kuukaudessa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan seitsemännen kappaleen.

Lisäys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 158 939 000 euroon nähden aiheutuu valtion osallistumisesta Tampereen monitoimiareenan rakentamiskustannusten rahoittamiseen rahastovaroja purkamalla.

2018 talousarvio	164 939 000
2017 III lisätalousarvio	7 000 000
2017 I lisätalousarvio	6 000 000
2017 talousarvio	154 097 000
2016 tilinpäätös	147 120 326

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Suomen Akatemian rahoittamien yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäisen kappaleen kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 1) ja päätösosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi kappaleeksi.

Luonnonvarakeskus luopuu 1.1.2018 alkaen hintatuetusta valiotaimituotannon maksullisesta toiminnasta osana toiminnan ulkoistamista. Muutoksen seurauksena talousarvioesityksessä päätösosaan kirjatulle hintatuella maksullisen toiminnan hintojen alentamiseksi ei ole enää perusteita vuonna 2018.

Perustelujen muutos mahdollistaa Suomen Akatemian rahoittamien yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksiin sisältyvien vastikkeettomien menojen maksamisen.

2018 talousarvio	69 804 000
2017 I lisätalousarvio	1 600 000
2017 talousarvio	70 801 000
2016 tilinpäätös	78 632 000

20. Maa- ja elintarviketalous

47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 869 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 300 000 euroa talousarvioesityksen 3 169 000 euroon nähden on siirtoa momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan menoihin Suomen Pekingin suurlähetystössä suomalaisten elintarvikkeiden vienninedistämistoimien tehostamiseksi Kiinan kansantasavallassa ja sen lähialueilla.

2018 talousarvio	2 869 000
2017 III lisätalousarvio	420 000
2017 I lisätalousarvio	2 000 000
2017 talousarvio	4 419 000
2016 tilinpäätös	2 299 000

64. Metsähallitus

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 554 000 euroa.

Valtuus

Metsähallitus saa tehdä sitoumuksia Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7 kohdan mukaisten Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseksi siten, että valtiolle aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeen enintään 2 200 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdaksi.

Lisäys 1 100 000 euroa talousarvioesityksen 6 454 000 euroon nähden aiheutuu varautumisesta Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseen. Lisäksi metsäpuiden siementen hankkimiseksi lisätään valtuus sitoutua vuonna 2018 enintään 2 200 000 euron menoihin.

Pohjois-Suomen metsäpuiden siemenhuolto perustuu harvoin toistuvien luontaisten siemensatojen tehokkaaseen hyödyntämiseen. Lisäyksellä varmistetaan olosuhteisiin sopivan metsänviljelymateriaalin saatavuus Pohjois-Suomessa. Metsäpuiden siementen hankinta ja varmuusvarastointi Pohjois-Suomen alueella on Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7 kohdan mukaisesti Metsähallituksen julkinen hallintotehtävä.

2018 talousarvio	7 554 000
2017 talousarvio	5 514 000
2016 tilinpäätös	5 754 000

70. Maanmittaus ja tietovarannot

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 237 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 7 100 000 euroa talousarvioesityksen 43 137 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 28.70.22 hallitusohjelman Digitalisoidaan julkiset palvelut -kärkihankkeeseen kuuluvan ”Sähköinen asunto-osakerekisteri (ASREK)” -hankkeen toteuttamiseen.

Hankkeesta aiheutuvien ylläpitokustannusten rahoitus ei edellytä lisämäärärahoja vaan se hoidetaan kehyksen puitteissa.

2018 talousarvio	50 237 000
2017 III lisätalousarvio	2 100 000
2017 talousarvio	45 352 000
2016 tilinpäätös	47 929 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

88. *Osakehankinnat* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikenneviraston liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämiseen ja rautateiden henkilöliikenteen kilpailulle avaamiseen sekä liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa olevien yhtiöiden omistajaohjaukseen liittyen:

- 1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa
- 2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynteihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamenomomentille kuuluvien menojen maksamiseen
- 3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaissopimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa olevia yhtiöitä ovat Finrail Oy, Air Navigation Services Oy ja Cinia Group Oy. Lisäksi ministeriön toimialaan kuuluu Yleisradio Oy, jonka ohjauksesta vastaa eduskunnan valitsema hallintoneuvosto. Liikenne- ja viestintäministeriössä on vuonna 2017 alkanut kaksi merkittävää hanketta, jotka lisäisivät ministeriön toimialaan kuuluvien yhtiöiden määrää. Toisessa hankkeessa Liikenneviraston nykyiset tie-, meri- ja rautatieliikenteen liikenteenohjaustoiminnot on tarkoitus yhtiöittää valtion kokonaan omistamaksi erityistehtävayhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Uusi liikenteenohjausyhtiö ja valtion nykyiset liikenteenohjausyhtiöt Air Navigation Services Finland Oy ja Finrail Oy muodostaisivat vuoden 2019 alussa konsernin, jossa tytäryhtiöt vastaisivat liikennemuotokohtaisesti liikenteenohjauspalveluista. Konsernin omistajaohjaus tulisi liikenne- ja viestintäministeriön vastuulle. Toisessa hankkeessa rautateiden henkilöliikenne on tarkoitus avata kilpailulle. Kilpailun avaaminen edellyttää kilpailuneutraalien olosuhteiden luomista rautatiemarkkinoille, minkä toteuttamiseksi VR-Yhtymä Oy:stä eriytettäisiin kolme erillistä valtionyhtiötä: kalustoyhtiö, kunnossapitoyhtiö sekä kiinteis-

töyhtiö. Perustettavien erityistehtäväyhtiöiden omistajaohjaus tulisi liikenne- ja viestintäministeriön vastuulle.

Omistus- ja yritysjärjestelyistä ja osakemyynneistä aiheutuvia tai niihin liittyviä menoja ovat järjestelyistä ja toimenpiteistä sekä niiden valmistelusta aiheutuvien kustannusten lisäksi sellaiset kauppahinnan osittaiset palautukset, jotka perustuvat kauppakirjassa oleviin hinnantarkistusta tai myyjän maksettavaksi tulevia korvauksia koskeviin sopimusehtoihin. Omistajaohjaukseen liittyviä menoja ovat osakkeiden ja arvo-osuuksien hallinnointikustannukset, ministeriön tarvitsemien neuvonantaja- ja koulutuspalvelujen kustannukset, omistajaohjauksen toimiala- ja yritysjärjestelyosaamisen ylläpitämiseen liittyvät kustannukset sekä omistajien keskinäiseen yhteistyöhön liittyvät ja muut vastaavat kustannukset.

2018 talousarvio

2 000 000

10. Liikenneverkko

20. *Perusväylänpito* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 395 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 1 398 000 000 euroon nähden on 3 000 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 5 000 000 euroa siirtona momentille 31.10.77 muuhun kehittämishankkeiden suunnitteluun ja lisäyksenä 2 000 000 euroa tasoristeyksien parantamiseen.

2018 talousarvio

1 395 000 000

2017 III lisätalousarvio

-150 000

2017 talousarvio

1 271 950 000

2016 tilinpäätös

1 061 400 000

41. *Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 490 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustuksen maksamiseen Vaasan lentoaseman lentorahtiasematason rakentamiseen lentorahtiasematason omistavalle yhtiölle Kiinteistö Oy Cargo Apron Vaasa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi kappaleeksi.

Lisäys talousarvioesityksen 1 000 000 euroon nähden on 1 490 000 euroa.

Lisäyksestä 1 340 000 euroa aiheutuu Vaasan lentorahtiasemataso rakentamisen loppuun saattamisesta. Hankkeen toteuttaminen on viivästynyt, minkä vuoksi hankkeelle myönnetty avustus on jäänyt käyttämättä.

Lisäyksestä 150 000 euroa on kertaluonteista menoa Seinäjoen lentoasema Oy:lle aseman ei-taloudelliseen toimintaan. Seinäjoen lentoasema Oy on Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolinen yksityinen lentoasema. Lentoasema on vuodesta 2016 alkaen pyrkinyt erittäin kustannustehokkaaseen toimintatapaan kevytlentoasemamallilla, joka perustuu palveluiden tuottamiseen sekä kaupallisille että yksityiselle lentoliikenteelle tarveperusteisesti. Toimintamallin mukaan lentoasema on avoinna lentoliikenteelle ennakkotilausten mukaisesti palvelen asiakkaita vain todellisten tarpeiden mukaan. Tällä toimintamallilla on tarkoitus saada aikaan merkittäviä säästöjä lentoaseman ylläpidossa ja samalla palvelu elinkeinoelämää paremmin kuin perinteisellä toimintatavalla. Merkittävä osa lentoaseman ylläpidon kustannuksista muodostuu henkilöstömenoista, joten toiminnan muuttamisella tarveperusteiseksi on merkittävä vaikutus kustannustehokkuuden lisäämiselle. Mallia voitaisiin jatkossa hyödyntää myös muilla vähäliikenteisillä maakuntakentillä. Mallin toimivuus edellyttää kuitenkin riittävää pilotointia, minkä vuoksi kertaluonteinen valtionavustus Seinäjoen lentoasema Oy:n lennonvarmistuksen, palo- ja pelastuspalvelun sekä siviili-ilmailun turvaamisesta aiheutuviin henkilöstö- ja laitteiston huolto- ja ylläpitokuluihin on välttämätöntä.

Muuttuneen EU-lainsäädännön vaatimusten johdosta avustusta voidaan myöntää Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisille lentoasemille ei-taloudelliseen toimintaan sekä Euroopan komission asetuksen 2017/1084 mukaisissa rajoissa taloudelliseen toimintaan ja investointeihin. Muutoin avustuksen myöntäminen taloudelliseen toimintaan ja investointeihin edellyttää Euroopan komissiolle tehtävää valtioneuvoston ilmoitusta ja komission hyväksyntää lentoasemia ja lentoyhtiöitä koskevien valtioneuvoston suositusten (EUVL 2014/C 99/03) nojalla.

2018 talousarvio	2 490 000
2017 III lisätalousarvio	150 000
2017 talousarvio	1 000 000
2016 tilinpäätös	1 150 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 334 950 000 euroa.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä:

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Kehä I Laajalahden kohta	20 000 000
Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt	7 000 000
Vt 4 Kirri—Tikkakoski	139 000 000
Kokkolan meriväylä	45 000 000
Vuosaaren meriväylä	12 500 000

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan valtuuskohdan Uudet väylähankkeet -taulukko korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan Uudet väylähankkeet -taulukon.

Talousarvioesitykseen nähden Uudet väylähankkeet -taulukkoon on lisätty vt 4 Kirri—Tikkakoski -hanke.

Lisäys talousarvioesityksen 323 700 000 euroon nähden on 11 250 000 euroa, mistä 5 000 000 euroa on siirtoa momentilta 31.10.20 ja 6 250 000 euroa aiheutuu Kirri—Tikkakoski -hankkeen vuoden 2018 rahoituksesta.

Uuden hankkeen perusteluna esitetään seuraavaa:

Vt 4 Kirri—Tikkakoski -hanke

Valtatien 4 (E75) Kirri—Tikkakoski tieosuus (pituus n. 14,7 km) on osa valtakunnallista päätieyhteyttä pääkaupunkiseudulta Keski-Suomen kautta Pohjois-Suomeen ja tie kuuluu TEN-T ydinverkkoon. Valtatiellä 4 ei ole rinnakkaista ratayhteyttä ja siksi sen merkitys koko Suomen ja paikallisen elinkeinoelämän kuljetuksille ja henkilöliikenteelle on suuri. Jyväskylän seutu on yksi nelostien ruuhkaisimpia osuuksia. Jyväskylän ympäristössä sijaitsee keskeisen Suomen merkittäviä logistiikkakeskuksia. Hanke parantaa valtakunnallisesti tärkeän tieyhteyden liikenneturvallisuutta sekä liikenteen sujuvuutta.

Tien parannus vähentää häiriöitä tieosuudella, mikä edesauttaa koko maan elinkeinoelämän kannalta tärkeiden kuljetusten aikataulutusta. Hanke parantaa olennaisesti Jyväskylän, Tikkakosken lentokentän ja Äänekosken välisiä liikenneyhteyksiä ja näin edesauttaa alueiden maankäytön kehittymistä. Hanke on tärkeä tulevien biotuotteiden raaka-ainekuljetusten varmistamiselle ja hankkeessa toteutuu puolustusvoimain muutostarpeita Tikkakosken lentoaseman kohdalla.

Hankkeen kustannusarvio on 139 milj. euroa.

Edellä mainitun muutoksen johdosta Hanke-erittely ja Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot -taulukko muuttuvat seuraaviksi:

Hanke-erittely

				Ulkopuolisen rahoituksen osuus	Arvioitu käyttö	Määrä- raha	Rahoitus- tarve
	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimus- valuus milj. €	sopimus- valuudesta milj. €	milj. €	v. 2018 milj. €	myöhemmin milj. €

Keskeneräiset väylähankkeet

Tiehankkeet

Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	LTA I						
	2014	2018	76,0		72,2	3,8	-
Vt 4 Oulu—Kemi	TA 2017	2021	125,0		7,0	47,5	70,5
Vt 5 Mikkeli—Juva	TA 2017	2021	121,0		5,0	42,0	74,0

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimus- valtuus milj. €	Ulkopuolisen rahoituksen osuus sopimus- valtuudesta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrä- raha v. 2018 milj. €	Rahoitus- tarve myöhemmin milj. €
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	TA 2017	2021	198,0		12,2	65,8	120,0
Vt 12 Tillola—Keltti	LTA 2017	2018	14,0		7,0	7,0	-
Ratahankkeet							
Keski-Pasila, länsiraide Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	TA 2014	2020	40,0		27,0	9,0	4,0
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	TA 2015	2020	150,0		68,7	17,6	63,7
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	TA 2016	2020	60,0		24,0	15,0	21,0
Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys	TA 2017	2022	165,0		3,0	38,0	124,0
Uudenkaupungin radan sähköistys	TA 2017	2018	5,7	2,0	3,6	2,1	-
	LTA 2017	2021	21,0		2,0	8,0	11,0
Vesiväylähankkeet							
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	TA 2015	2018	40,0		28,0	8,0	4,0
Oulun meriväylä	LTA 2017	2019	-		12,5	-	-
Yhteiset väylähankkeet							
Äänekosken biotuotetehtaan liikennejärjestelyt	LTA I 2015/ TA 2017/ TA 2018	2018	173,0		143,1	29,9	-
Muu kehittämisen hanke- suunnittelu					-	5,0	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 188,7	2,0	415,3	298,7	492,2
Uudet väylähankkeet							
Kehä I Laajalahden kohta	TA 2018	2020	20,0			2,0	18,0
Länsimetron jatkeen liityntä- liikennejärjestelyt	TA 2018	2020	7,0			7,0	-
Vt 4 Kirri—Tikkakoski	TA 2018	2021	139,0			6,3	132,7
Kokkolan meriväylä	TA 2018	2020	45,0			15,0	30,0
Vuosaaren meriväylä	TA 2018	2020	12,5			1,0	11,5
Uudet väylähankkeet yhteensä			223,5			31,3	192,2
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä			1 412,2	2,0	415,3	330,0	684,4

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	293 700	226 900	166 500	98 800	785 900
Uudet väylähankkeet	31 250	91 250	62 500	38 500	223 500
Menot yhteensä	324 950	318 150	229 000	137 300	1 009 400

Aikaisemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie

Hankkeessa uusitaan aiemmin myönnettyä valtuutta 1 500 000 euroa. Sopimusvaltuuden uusimistarve aiheutuu pääurakkaan kuuluvista indekseistä, jotka toteutuivat ennakoitua pienempinä ja määrärahaa on tämän johdosta jäänyt käyttämättä. Valtuuden uusimisella varmistetaan hankkeen alkuperäiseen laajuuteen kuuluvien töiden tilaaminen vuonna 2018 ja rahoittaminen. Valtuuden uusiminen ei aiheuta lisämäärärahan tarvetta.

Pännäinen—Pietarsaari, sähköistys

Hankkeessa uusitaan aiemmin myönnettyä valtuutta 80 000 euroa. Sopimusvaltuuden uusimistarve aiheutuu pääurakkaan kuuluvista sanktioista, jotka toteutuivat ennakoitua pienempinä ja määrärahaa on tämän johdosta jäänyt käyttämättä. Uusimisella varmistetaan hankkeen vuonna 2018 tilattava taloudellisen loppuselvityksen tekeminen. Valtuuden uusiminen ei aiheuta lisämäärärahan tarvetta.

Vt 6 Taavetti—Lappeenranta

Hankkeessa uusitaan aiemmin myönnettyä valtuutta 857 000 euroa. Sopimusvaltuuden uusiminen aiheutuu hankkeeseen kuuluvien bonuksien ja tehtyjen sopimusten toteutumisesta ennakoitua pienempinä, jonka takia määrärahaa on jäänyt käyttämättä. Vuonna 2018 solmittavien uusien sitoumusten avulla varmistetaan hankkeen onnistunut loppuun saattaminen. Valtuuden uusiminen ei aiheuta lisämäärärahan tarvetta.

2018 talousarvio	334 950 000
2017 III lisätalousarvio	288 000
2017 I lisätalousarvio	35 012 000
2017 talousarvio	272 800 000
2016 tilinpäätös	347 729 000

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 125 000 000 euroa.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään Hailuodon kiinteän yhteyden rakentamisesta sopimuksen siten, että siitä aiheutuu valtiolle menoja enintään 116 900 000 euroa.

Lisäksi Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan valtuuskohta korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan.

Lisäys 2 000 000 euroa talousarvioesityksen 123 000 000 euroon nähden aiheutuu Hailuodon kiinteän yhteyden rakentamisesta.

Uuden hankkeen perusteluna esitetään seuraavaa:

Hailuodon kiinteä yhteys

Hankkeen tavoitteena on varmistaa turvallinen ja toimiva liikenneyhteys Hailuodon ja mantereen välillä, lyhentää matka-aikoja sekä parantaa elinkeinotoiminnan ja Hailuodon maankäytön kehitysedellytyksiä.

Hankkeessa korvataan nykyinen lauttaliikenteellä toimiva yhteys Hailuotoon rakentamalla kiinteä yhteys, joka sisältää pengertien ja kaksi siltaa. Hanke toteutetaan elinkaarimallilla sisältäen hankkeen suunnittelun, toteutuksen, rahoituksen sekä sopimusaikaisen ylläpidon ja kunnossapidon. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 116,9 milj. euroa (MAKU 2010:130). Hankkeen hyötykustannussuhde on yleissuunnitelman mukaisesti n. 1,9. Sopimuskauden pituudeksi on suunniteltu ml. rakentaminen ja ylläpito yhteensä 20 vuotta ja arvio hankkeen kustannuksista on 116,9 milj. euroa. Hankkeen investointikustannus on 76 milj. euroa (MAKU 2010:130). Hanke on toteutettavissa vuosina 2018—2020.

Edellä mainitun muutoksen johdosta Hanke-erittely ja Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot -taulukko muuttuvat seuraaviksi:

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimusvaltuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2018 milj. €	Rahoitus-tarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset elinkaari-hankkeet						
E18 Muurla—Lohja	LTA I 2004	2008	700,0	369,3	42,0	288,7
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	204,8	50,0	395,2
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014	2018	660,0	29,0	31,0	540,0
Keskeneräiset yhteensä			2 010,0	603,1	123,0	1 223,9
Uusi elinkaarihanke						
Hailuodon kiinteä yhteys	TA 2018	2020	116,9	-	2,0	114,9
Uusi elinkaarihanke yhteensä			116,9	-	2,0	114,9
Keskeneräiset elinkaari-hankkeet ja uusi elinkaari-hanke yhteensä						
			2 126,9	603,1	125,0	1 338,8

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Käynnissä olevat elinkaarihankkeet	123 000	114 000	108 800	1 001 100	1 346 900
Uusi elinkaarihanke	2 000	4 000	4 000	106 900	116 900
Menot yhteensä	125 000	118 000	112 800	1 108 000	1 463 800
2018 talousarvio					125 000 000
2017 talousarvio					107 000 000
2016 tilinpäätös					109 026 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 46 953 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 100 000 euroa talousarvioesityksen 46 853 000 euroon nähden aiheutuu työkonemoottorien markkinavalvonnasta.

2018 talousarvio	46 953 000
2017 I lisätalousarvio	-825 000
2017 talousarvio	47 609 000
2016 tilinpäätös	47 703 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 685 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 33 054 000 euroon nähden on 369 000 euroa, mistä 299 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja 70 000 euroa työvoimakoulutusta koskevan tehtävän siirrosta momentille 29.01.01.

2018 talousarvio	32 685 000
2017 III lisätalousarvio	895 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	33 558 000
2016 tilinpäätös	33 559 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 169 255 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 168 025 000 euroon nähden on 1 230 000 euroa, mistä 600 000 euroa aiheutuu ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten kotoutumisen edistämiseen liittyvistä tehtävistä, 170 000 euroa siirrosta momentilta 32.70.03 Work in Finland -sivuston päivittämiseen sekä 460 000 euroa siirrosta momentilta 28.70.05 maakuntien valtakunnallisten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen ja ICT-palvelukeskuksen oman pääoman maksamiseen.

2018 talousarvio	169 255 000
2017 I lisätalousarvio	-630 000
2017 talousarvio	172 660 000
2016 tilinpäätös	193 011 672

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 056 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 000 000 euroa talousarvioesityksen 2 056 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 28.70.22 Luvat ja valvonta -hankkeen jatkorahoittamiseen.

Määrärahalla rahoitettavan hankkeen mahdolliset ylläpitomenot tai muut pysyvät menot eivät aiheuta lisämäärärahatarpeita.

2018 talousarvio	5 056 000
2017 III lisätalousarvio	2 000 000
2017 talousarvio	2 326 000
2016 tilinpäätös	2 316 000

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää myös Geologian tutkimuskeskuksen ja Opetushallituksen yritysten kansainvälistymistä sekä Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja matkailua edistävästä Team Finland -kasvuohjelmista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan viidenneksi kappaleeksi, jolloin talousarvioesityksen momentin päätösosan nykyiset viides, kuudes ja seitsemäs kappale muuttuvat kuudenneksi, seitsemänneksi ja kahdeksanneksi kappaleeksi.

2018 talousarvio	17 651 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	14 143 000
2016 tilinpäätös	13 371 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

06. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 83 621 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 82 671 000 euroon nähden on 950 000 euroa, missä on otettu huomioon kertaluonteisena lisäyksenä 1 750 000 euroa Business Finland -muutoksen aiheuttamiin menoihin ja vähennyksenä 800 000 euroa, joka aiheutuu vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä tehdystä muutoksesta Matkailu 4.0 -kokonaisuuden käynnistämisen aikaistamiseksi.

2018 talousarvio	83 621 000
2017 I lisätalousarvio	-1 370 000
2017 talousarvio	43 523 000
2016 tilinpäätös	38 152 000

42. Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää myös valtion budjettitalouden piiriin kuuluville organisaatioille sekä korkeakouluille ja vastaaville julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekeville tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioille sekä kunnille ja kuntayhtymille kohtien 1)—3) mukaisiin hankkeisiin maksettaviin valtionavustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden kulutusmenoihin sisältäen työ- ja elinkeinoministeriön kasvukosysteemien kehittämistoimenpiteiden hankinnat sekä Kestävien innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamisen, keskuksen toiminnan ja Green deal -mallin pilotoimisen yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen, jolloin talousarvioesityksen momentin päätösosan nykyiset neljäs ja viides kappale muuttuvat viidenneksi ja kuudenneksi kappaleeksi.

Muutos mahdollistaa työ- ja elinkeinoministeriön osallistumisen kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämiseen yhteistyössä muiden julkisten toimijoiden kanssa.

2018 talousarvio	5 000 000
2017 III lisätalousarvio	—
2017 I lisätalousarvio	4 000 000
2017 talousarvio	4 100 000
2016 tilinpäätös	7 024 000

87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain mukaisten vakuudettomien pääomainojen myöntämiseen yrityksille ja muille yhteisöille liiketoimintaekosysteemejä uudistavaan toimintaan.

Lainat myönnetään EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena käynnistystukena. Lainoja voidaan myöntää myös valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevaa asetusta (1444/2014).

Lainoja voidaan myöntää riskiehtoisena. Mikäli hanke tai tavoiteltu liiketoiminta lainanhoitokykyä olennaisesti heikentävällä tavalla epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus osittain tai kokonaan luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määriteltävällä tavalla.

Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 uusia lainoja saa myöntää enintään 30 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Pääomainoilla rahoitetaan käynnistysvaiheessa olevia yrityksiä, jotka toiminnallaan uudistavat teollisuutta ja kehittävät uusia liiketoimintaekosysteemejä. Tavoitteena on uuden, aineettoman pääoman ja osaamisen tehokkaaseen hyödyntämiseen perustuvan, yritystoiminnan edistäminen talouskasvun tukemiseksi.

Rahoitettava toiminta voi liittyä esimerkiksi liiketoimintaekosysteemin operaattorin toimintaan tai tieto- tai testialustojen kehittämiseen.

Lainojen takaisinmaksuista saatavat tulot on merkitty momentille 15.01.04 ja korot momentille 13.01.05.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Vuoden 2018 sitoumukset	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	30 000
Menot yhteensä	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	30 000

2018 talousarvio 6 000 000

(88.) Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarvioesityksestä.

2017 talousarvio 29 500 000

2016 tilinpäätös 30 000 000

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 162 976 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 400 000 euroa talousarvioehdotuksen 162 576 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 32.70.03 maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen liittyviin tehtäviin.

2018 talousarvio	162 976 000
2017 talousarvio	173 131 000
2016 tilinpäätös	164 737 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 247 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 950 000 euroa talousarvioesityksen 8 297 000 euroon nähden aiheutuu yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) sähköisen alustaratkaisun uudistamisesta.

2018 talousarvio	9 247 000
2017 I lisätalousarvio	1 350 000
2017 talousarvio	6 055 000
2016 tilinpäätös	-2 919 589

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 300 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 200 000 euroa talousarvioesityksen 100 000 euroon nähden aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2018 talousarvio	1 300 000
2017 III lisätalousarvio	-2 000 000
2017 talousarvio	5 315 000
2016 tilinpäätös	7 004 248

60. Energiapolitiikka

41. LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 482 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 532 000 euroa talousarvioesityksen 14 950 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä tehdystä muutoksesta. Haminan terminaalihanke on viivästynyt, ja hankkeen tuen maksatukset siirtyvät vuodelta eteenpäin eli vuosille 2018—2020.

2018 talousarvio	20 482 000
2017 III lisätalousarvio	-13 830 000
2017 talousarvio	28 465 000
2016 tilinpäätös	23 610 148

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Valtuus

Vuonna 2018 saa tarjouskilpailun perusteella tehdä sitoumuksia tuen myöntämisestä uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain (1396/2010) mukaisessa preemiojärjestelmässä siten, että tukea maksetaan tukiaikana yhteensä enintään 24,0 terawattitunnin sähkön tuotannosta järjestelmään hyväksytyissä voimalaitoksissa.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdaksi.

Hallitus antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta.

Vuoteen 2030 tähtävässä kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (VNS 7/2016 vp) linjatun mukaisesti ylimenokauden ratkaisuna ja suomalaisen hankeosaamisen ylläpitämiseksi otetaan käyttöön teknologianeutraalit tarjouskilpailut, joiden perusteella maksetaan sähkön tuotantotukea kustannustehokkaimmille ja kilpailukykyisille uusiutuvan sähkön tuotantoinvestoinneille. Tarjouskilpailun kohteena oleva määrä vastaa 2,0 terawattitunnin keskimääräistä sähkön vuosituotantoa, kun tukiaika on 12 vuotta. Vuonna 2018 järjestettävän tarjouskilpailun voittaneet uusiutuvan sähkön hankkeet tulevat tuotantoon arviolta aikaisintaan vuonna 2020.

2018 talousarvio	314 100 000
2017 III lisätalousarvio	-18 800 000
2017 talousarvio	273 400 000
2016 tilinpäätös	171 865 622

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 061 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

2) enintään 770 000 euroa Kotouttamisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen edistämiseen sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin.

Selvitysosa: Päätösojan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösojan ensimmäisen kappaleen ja päätösojan toisen kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösojan toisen kappaleen kohdan 2).

Vähennys talousarvioesityksen 1 631 000 euroon nähden on 570 000 euroa, mistä 400 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 32.30.01 maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen liittyviin tehtäviin ja 170 000 euroa siirrosta momentille 32.01.02 Work in Finland -sivuston päivittämiseen.

2018 talousarvio	1 061 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	1 631 000
2016 tilinpäätös	2 168 000

30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 243 104 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösojan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 3 821 000 euroa talousarvioesityksen 246 925 000 euroon nähden aiheutuu uusien turvapaikkahakemusten määrän oletetusta supistumisesta 4 000 hakemukseen.

2018 talousarvio	243 104 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	232 245 000
2016 tilinpäätös	131 308 940

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 004 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 75 000 euroa talousarvioesityksen 30 929 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 24.01.01 johtuen Suomen Tukholman edustuston erityisasiantuntijan viran lakkauttamisesta 1.1.2018 lähtien.

2018 talousarvio	31 004 000
2017 I lisätalousarvio	230 000
2017 talousarvio	30 970 000
2016 tilinpäätös	28 764 000

06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 878 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 600 000 euroa talousarvioesityksen 16 278 000 euroon nähden aiheutuu vankien keskimääräistä huonommasta terveydentilasta johtuvasta, vaikeasti ennakoitavasta palveluiden tarpeesta. Kustannuksia ovat lisänneet myös terveystalouden yleisen hintatason nousu sekä lisääntynyt palveluiden käyttö. Lisäyksestä 150 000 euroa on siirtoa momentilta 33.60.31 ja 150 000 euroa momentilta 25.40.01.

2018 talousarvio	16 878 000
2017 III lisätalousarvio	400 000
2017 I lisätalousarvio	120 000
2017 talousarvio	16 085 000
2016 tilinpäätös	16 522 000

07. (33.01.02 ja 03) Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2018 talousarvio	7 992 000
2017 III lisätalousarvio	850 000
2017 I lisätalousarvio	330 000
2017 talousarvio	7 638 000
2016 tilinpäätös	8 065 000

02. Valvonta

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 836 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 200 000 euroa talousarvioesityksen 10 636 000 euroon nähden aiheutuu tarpeesta lisäresursoida Luova -valmisteluun kaksi henkilötyövuotta määräaikaaisesti ajalle 2018—2019.

2018 talousarvio	10 836 000
2017 talousarvio	10 762 000
2016 tilinpäätös	11 770 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 247 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

5) oikeuslääkäreille virka-ajan ulkopuolella tehtävästä päivystyksestä aiheutuvien päivystyspalkkioiden tai -palkkojen maksamiseen enintään 2 henkilötyövuotta vastaavasti sekä muiden päivystystoiminnan menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 5) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 5).

Vähennys 2 238 000 euroa talousarvioesityksen 12 485 000 euroon nähden on siirtoa momentille 33.03.04 oikeuslääketieteen toimintojen siirtämiseksi Turun ja Tampereen yliopistoilta Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen hoidettavaksi.

2018 talousarvio	10 247 000
2017 talousarvio	8 215 000
2016 tilinpäätös	7 578 649

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 779 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 2 238 000 euroa talousarvioesityksen 48 541 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 33.02.20 oikeuslääketieteen toimintojen siirtämiseksi Turun ja Tampereen yliopistoilta Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hoidettavaksi.

2018 talousarvio	50 779 000
2017 I lisätalousarvio	120 000
2017 talousarvio	49 502 000
2016 tilinpäätös	56 305 000

25. Kansallinen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää:

4) kansallisen neurokeskuksen valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kliinisen tutkimuksen ja hoidon pilottihankkeisiin

5) hankkeiden valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuvien valtionavustusten maksamiseen kunnille, kuntayhtymille, korkeakouluille, yleishyödyllisille yhteisöille ja biopankkien muodostamalle osuuskunnalle

6) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kohdat 4), 5) ja 6) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdat 4) ja 5).

Talousarvioesitykseen nähden momentin määräraha on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2018 talousarvio	7 400 000
2017 talousarvio	5 800 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut*54. Asumistuki (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 1 482 500 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 700 000 euroa talousarvioesityksen 1 478 800 000 euroon nähden aiheutuu kertaluonteisen eläketuen odotettua vähäisemmästä käytöstä.

2018 talousarvio	1 482 500 000
2017 talousarvio	1 256 400 000
2016 tilinpäätös	1 075 310 000

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 820 400 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 500 000 euroa talousarvioesityksen 820 900 000 euroon nähden aiheutuu vähimmäismääraisten päivärahojen korottamisesta.

2018 talousarvio	820 400 000
2017 talousarvio	831 638 000
2016 tilinpäätös	314 867 985

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 325 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 000 000 euroa talousarvioesityksen 320 000 000 euroon nähden aiheutuu mm. perustoimeentulotuen etuuskäsittelyn arvioitua suuremmasta asiakaspalvelutarpeesta sekä työttömyysturvan aktiivimallin toimeenpanosta.

2018 talousarvio	325 000 000
2017 III lisätalousarvio	-17 000 000
2017 talousarvio	348 747 000
2016 tilinpäätös	319 481 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 005 200 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 1 010 000 000 euroon nähden on 4 800 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 6 200 000 euroa työttömänä aloitetun yritystoiminnan uudelleen kohdentamisesta ja lisäyksenä 1 400 000 euroa lyhytkestoisiin opintoihin osoitetun määrärahan uudelleen kohdentamisesta.

2018 talousarvio	1 005 200 000
2017 III lisätalousarvio	-35 000 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	1 086 000 000
2016 tilinpäätös	1 096 597 001

51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 42 400 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 30 000 000 euroon nähden on 12 400 000 euroa, mistä 10 000 000 euroa aiheutuu kassaan kuulumattomien palkansaajien osuuden oletettua pienemmästä tuotosta palkansaajien työttömyysvakuutusmaksusta, 1 800 000 euroa työttömänä aloitetun yritystoiminnan uudelleen kohdentamisesta ja 600 000 euroa lyhytkestoisiin opintoihin osoitetun määrärahan uudelleen kohdentamisesta.

2018 talousarvio	42 400 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	121 000 000
2016 tilinpäätös	178 900 000

52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään määrärahaa 1 563 300 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 1 555 400 000 euroon nähden on 7 900 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 5 500 000 euroa kertaluonteisen eläketuen arvioitua pienemmästä käytöstä, 4 400 000 euroa työttömänä aloitetun yritystoiminnan uudelleen kohdentamisesta ja vähennyksenä 2 000 000 euroa lyhytkestoisiin opintoihin osoitetun määrärahan uudelleen kohdentamisesta.

2018 talousarvio	1 563 300 000
2017 I lisätalousarvio	3 400 000
2017 talousarvio	1 507 360 000
2016 tilinpäätös	1 414 000 000

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 119 990 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 2 119 700 000 euroon nähden on 290 000 euroa ja aiheutuu hallituksen eduskunnalle antamaan, talousarvioesitykseen liittyvään hallituksen esitykseen (HE 141/2017) laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 36 ja 37 §:n sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

2018 talousarvio	2 119 990 000
2017 I lisätalousarvio	-7 500 000
2017 talousarvio	1 951 000 000
2016 tilinpäätös	1 150 092 347

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 239 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 233 000 000 euroon nähden aiheutuu vakuutusmaksutulon pienentymisestä ja vakuutettujen arvioitua pienemmästä määrästä.

2018 talousarvio	239 000 000
2017 III lisätalousarvio	11 100 000
2017 I lisätalousarvio	19 600 000
2017 talousarvio	149 000 000
2016 tilinpäätös	138 000 000

50. Veteraanien tukeminen

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 41 688 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 9 000 000 euroa talousarvioesityksen 32 688 000 euroon nähden johtuu Raha-automaattiyhdistyksen käyttämättä jääneiden varojen tuloutuksesta. Varat kohdistetaan rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan ja kotiin vietäviin palveluihin.

2018 talousarvio	41 688 000
2017 II lisätalousarvio	11 637 000
2017 talousarvio	37 688 000
2016 tilinpäätös	17 988 000

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma ja eräät muut menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

4) opiskeluterveydenhuollon kehittämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtionavustuksena Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiölle.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 4) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 4).

Muutos talousarvioesityksen 400 000 euroon nähden on 100 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 150 000 euroa siirtona momentille 33.01.06 vankiterveydenhuollon kustannusten kattamiseen ja lisäyksenä 250 000 euroa Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön toiminnan kehittämiseen.

Lisäksi talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2018 talousarvio	500 000
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	400 000
2016 tilinpäätös	2 200 000

38. *Valtionavustus valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)*

Määrärahaa saa käyttää:

5) pilottihankkeiden toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja toimeenpanoa tukevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden maksamiseen sekä toimeenpanoon liittyvien korvausten maksamiseen Kansaneläkelaitokselle.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 5) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 5).

2018 talousarvio	100 000 000
2017 I lisätalousarvio	30 000 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 337 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 300 000 euroa talousarvioesityksen 22 637 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentille 35.10.70 merentutkimusalus Arandan peruskorjauksen lisäkustannusten rahoittamiseksi.

2018 talousarvio	22 337 000
2017 talousarvio	25 878 000
2016 tilinpäätös	29 815 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 100 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 200 000 euroa talousarvioesityksen 6 900 000 euroon nähden aiheutuu Hituran kaivoksen sulkemisen II-vaiheen suunnittelusta ja lupavalmistelusta sekä pakollisista I-vaiheen lisätöistä.

Hituran kaivoksen sulkemisen II-vaiheen suunnitteluun liittyy sulkemisluvassa määrättyjä ehtoja kuten vesienkäsittelystä muodostuneiden ja jatkossa muodostuvien sakkujen loppusijoituspaikan suunnittelu sekä sulkemisen jälkeisen vesienkäsittelysuunnitelman laatiminen. I-vaiheen aikana tarvitaan lisäksi vesien analysointia mm. bioreaktorin suunnittelua ja pohjavesipumppausten optimointia varten. Sulkemisluvan mukaisesti sulkemistöille tilataan puolueeton valvoja. Jarosiittikasan peittämistä varten tehty tarkempi selvitys on osoittanut, että jarosiittia on laajemmalla alu-

eella kuin kaivoksen alkuperäisissä suunnitelmissa oli osoitettu, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia. Välittömiin ympäristöihin menee jatkuvasti kuluja ennen kuin uusi vesienkäsittelyjärjestelmä saadaan toimimaan toukokuussa 2018. Hituraa varten on vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetty 5 milj. euroa, minkä lisäksi vuoden 2018 määrärahasta yhteensä 1,3 milj. euroa on tarkoitettu kohdentaa Hituraan.

2018 talousarvio	7 100 000
2017 I lisätalousarvio	5 000 000
2017 talousarvio	5 900 000
2016 tilinpäätös	6 420 000

70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 100 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 100 000 euroa talousarvioesityksen 3 000 000 euroon nähden aiheutuu merentutkimus-
alus Arandan peruskorjauksen lisäkustannusten rahoittamisesta. Lisäyksestä 300 000 euroa on
siirtoa momentilta 35.01.04.

Arandan peruskorjaukseen aiemmin myönnetty valtuus on 11 000 000 euroa. Peruskorjaushank-
keesta on tehty valtiota sitova sopimus ja hanke on valmistumassa. Arandan peruskorjauskustan-
nusten kokonaissumma on kustannusten noususta ja korjaustyön määrän kasvusta johtuen
15 600 000 euroa. Peruskorjauksen lisäkustannuksista 3 500 000 euroa voidaan rahoittaa mo-
mentin siirtyvillä erillä ja loppuosa on tarkoitettu rahoittaa nyt ehdotettavalla määrärahalta.

2018 talousarvio	4 100 000
2017 talousarvio	5 000 000
2016 tilinpäätös	7 500 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain (204/1996) mukaisten valtionvastuiden
kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 2 700 000 000 eu-
roa vuoden 2018 lopussa.

Vuonna 2018 Valtiokonttori saa käyttää valtion asuntorahaston varoista enintään 300 000 euroa
valtion asuntorahaston saatavien turvaamiseen kuten saatavien perintään ja vakuusomaisuuden
hoitoon, takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen, kiinnityksen hal-
tijan vastuuvakuutuksen maksamiseen, kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi-
tai ulosottohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on rahaston laina-, taka-
us- tai muiden sellaisten saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen
sekä näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan luvun *Korkotukilainat ja valtiontakaukset* viidennen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan luvun *Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit* neljänneksi kappaleeksi.

2018 talousarvio	—
2017 I lisätalousarvio	—
2017 talousarvio	—
2016 tilinpäätös	—